ПИСАЊЕ „МОНДА“ О ИЗЛОЖБИ САВРЕМЕНЕ ЈУГОСЛОВЕНСКЕ ЛИКОВНЕ УМЕТНОСТИ У ПАРИЗУ

»ОТКРОВЕЊЕ ЈЕДНЕ ЖИВЕ УМЕТНОСТИ«

Под насловом „Откровење једне живе уметности“ — париски лист „Монд“ донео је међу првима критику о изложби савремене југословенске ликовне уметности, која је у париском Националном музеју модерне уметности отворена 20. децембра. На овој изложби приказано је 100 платна 30 сликара, 40 скулптура 14 вајара и шест таписерија три уметника. Изложба ће бити отворена до 28. јануара идуће године.

О овој изложби у „Монду“ је писао професор универзитета Андре Шасел, познати писац и критичар из области уметности. У уводу своје критике он каже:

„Нова изложба заслужује сву пажњу публике. Она нас убеђује у уметничку виталност једне земље традиционално везане својим осећањима за Француску, земље која је знала да сачува у послератним грчевима климу независности неопходну за културу и уметност. На изложби смо дошли до правог открића, схватили смо несвакидашњу и дубоку лекцију — ових сто платна и 40 скулптура свакако и одлучно треба окваликовати као „модерне“, она говоре језиком половине овог века; она су продуховљена и ношена оном формалном и нереалистичком маштом, живом и привлачном игром колористичких елемената и цртежа без којих би нам било досадно. При томе, човек се ни у једном тренутку не осећа у некој филијали Париза или Њујорка; читав један свет отвара се на свој начин и према својим потребама са разноликостима весеља и озбиљности које би се могле упоредити са разноликошћу народних песама. То је аутентичан спој једне земље и једног еволуисаног стила. Успех ових сликара, који су највећим делом веома млади, на међународним манифестацијама почива на овој енергичној оријентацији и на делу лишеном вулгарности и естетизма“.

Критичар „Монда“ дао је затим веома похвалне оцене појединих наших уметника.

Ова изложба одржава се под покровитељством влада Југославије и Француске. Њу је организовала Комисија за културне везе са иностранством у сарадњи са француским државним Министарством за послове културе, Министарством иностраних послова и француским удружењем за уметничке акције. У организационом комитету изложбе налазе се Божо Бек, Ото Бихаљи-Мерин, Алекса Челебоновић, Стојан Ћелић, Крсто Хегедушић, Зоран Кржишник, Смиља Месарић, Франце Михелич, Марij Прегељ и Миодраг Протић. Поводом изложбе штампан је и богато опремљен каталог са предговорима француског књижевника Жана Касуа и председника Комисије за културне везе са иностранством Драга Вучинића. Увод је написао Ото Бихаљи-Мерин.

САЈАМ КЊИГА

Упоредо „Багдала“ је почела и

КУЛТУРНИ ЖИВОТ

»Поштар« и »Градинар« Рабиндраната Тагоре

Вечерашња премијера на Малој сцени Југословенског драмског позоришта

Са јучерашње генералне пробе: сцена из Тагориног „Поштара“

Стогодишњицу рођења индијског песника Рабиндраната Тагоре Југословенско драмско позориште обележава вечерас премијером његове драме „Пошта“ и рециталом његове поезије „Градинар“. У режији Стеве Жигона, извођачи су — у „Пошти“: Жарко Митровић, Морис Леви, Радмила Ђуричин, Иво Јакшић, Марко Тодоровић, Љубиша Јовановић, Стојан Дечермић, Миодраг Радовановић, Михаило Костић и Љубомир Богдановић; у рециталу „Градинар“: Мата Милошевић, Марија Црнобори (алтернира Маја Димитријевић), Зоран Ристановић (алтернира Александар Сибиновић) и Ирена Колесар (алтернира Олга Савић).

Нацрте за сценографију дао је индијски сликар Гангадар Балкришна Вад, за музику су узети оригинални индијски мотиви, а сликар костима и маски је Мира Глишић.

О свом првом редитељском послу у позоришту, где годинама делује као истакнут глумац, Стево Жигон је рекао:

— Савремени глумци радећи на улози постају сарадници редитеља. У модерном театру ова два посла све више се стапају: редитељ, иако не глуми, мора бити потенцијални глумац, а сваки глумац потенцијални редитељ. Наше позориште зато је и одлучило да се нас неколицина глумаца огледа у режији. Уз мене, још и Плеша и Ристановић. Уосталом, зар Мата Милошевић није годинама само глумио, а тек се касније посветио и режији... Са ансамблом у раду нисам имао никаквих проблема у смислу неког отпора према мени као новом редитељу. Можда зато што сам се и ја све време осећао као његов део, као да сам и сам глумац у представи. А о нашем односу према Тагорином делу могу рећи: као што је он желео да индијску културу приближи западном свету, тако смо и ми покушали да овог великог песника учинимо блиским нашем гледаоцу.

О. Б.

ГАЛЕРИЈА СЛИКА СЕЉАКА-СЛИКАРА У ХЛЕБИНАМА

Копривница, 28. децембра

Копривнички завичајни музеј има лепу колекцију слика сликара-сељака добро познате „Хлебинске школе“, али оне се налазе у — подруму! Због недостатка просторија, дела Генералића, Вируса и других сељака-сликара нису смештена онде где им је место. Неколико покушаја да се оснује галерија слика ових уметника у Копривници, културном и административном центру Подравине, где је поникла „Хлебинска школа“ није успело.

Међутим, до остварења ове замисли најзад ће ипак доћи, и то баш у самим Хлебинама, — вероватно већ у пролеће. Захваљујући Ивану Генералићу, једном од најпознатијих представника „Хлебинске школе“, галерија ће се уредити у кући коју је он ставио на располагање. Ту ће бити изложени радови сликара и вајара сељака који стварају у Хлебинама, а повремено ће се приређивати и изложбе других сликара.

Б. Г.

САМОСТАЛНА ИЗЛОЖБА СЛИКА ЦАТЕ ДУЈШИН-РИБАР

У Галерији УЛУС на Теразијама, у уторак, другог јануара, у 19 часова, биће отворена самостална изложба сликарских радова Цате Дујшин-Рибар.

Цата Дујшин-Рибар има велику и богату уметничку каријеру. Излагала је у Букурешту, Прагу, Глазгову, Лондону, Њујорку, Милану, Венецији, Вашингтону и другим местима, као и у Загребу, Сплиту, Котору и Београду. Ово је други пут да самостално излаже у нашем главном граду.

Изложба у Београду биће отворена до 10. јануара.

ПИСАЊЕ „МОНДА“ О ИЗЛОЖБИ САВРЕМЕНЕ ЈУГОСЛОВЕНСКЕ ЛИКОВНЕ УМЕТНОСТИ У ПАРИЗУ

»ОТКРОВЕЊЕ ЈЕДНЕ ЖИВЕ УМЕТНОСТИ«

Под насловом „Откровење једне живе уметности“ — париски лист „Монд“ донео је међу првима критику о изложби савремене југословенске ликовне уметности, која је у париском Националном музеју модерне уметности отворена 20. децембра. На овој изложби приказано је 100 платна 30 сликара, 40 скулптура 14 вајара и шест таписерија три уметника. Изложба ће бити отворена до 28. јануара идуће године.

О овој изложби у „Монду“ је писао професор универзитета Андре Шасел, познати писац и критичар из области уметности. У уводу своје критике он каже:

„Нова изложба заслужује сву пажњу публике. Она нас убеђује у уметничку виталност једне земље традиционално везане својим осећањима за Француску, земље која је знала да сачува у послератним грчевима климу независности неопходну за културу и уметност. На изложби смо дошли до правог открића, схватили смо несвакидашњу и дубоку лекцију — ових сто платна и 40 скулптура свакако и одлучно треба оквалификовати као „модерне“, она говоре језиком половине овог века; она су продуховљена и ношена оном формалном и нереалистичком маштом, живом и привлачном игром колористичких елемената и цртежа без којих би нам било досадио. При томе, човек се ни у једном тренутку не осећа у некој филијали Париза или Њујорка; читав један свет отвара се на свој начин и према својим потребама са разноликостима весеља и озбиљности које би се могле упоредити са разноликошћу народних песама. То је аутентичан спој једне земље и једног еволуисаног стила. Успех ових сликара, који су највећим делом веома млади, на међународним манифестацијама почива на овој енергичној оријентацији и на делу лишеном вулгарности и естетизма“.

Критичар „Монда“ дао је затим веома похвалне оцене појединих наших уметника.

Ова изложба одржава се под покровитељством влада Југославије и Француске. Њу је организовала Комисија за културне везе са иностранством у сарадњи са француским државним Министарством за послове културе, Министарством иностраних послова и француским удружењем за уметничке акције. У организационом комитету изложбе налазе се Божо Бек, Ото Бихаљи-Мерин, Алекса Челебоновић, Стојан Ћелић, Крсто Хегедушић, Зоран Кржишник, Смиља Месарић, Франце Михелич, Мариј Прегељ и Миодраг Протић. Поводом изложбе штампан је и богато опремљен каталог са предговорима француског књижевника Жана Касуа и председника Комисије за културне везе са иностранством Драга Вучинића. Увод је написао Ото Бихаљи-Мерин.

»БАГДАЛИН« САЈАМ КЊИГА

Крушевац, 28. децембра

Средином 1959. године група младих писаца из Крушевца покренула је скромно и без великих претензија „Багдалу“ месечни часопис за књижевност, уметност и културу. Штампање првих бројева „Багдале“ вршено је на примитивној, малој штампарској машини, која је некада, за време рата, служила за штампање летака и брошура у техници Расинско-крушевачког партизанског одреда. Иако су први бројеви били доста слабо технички опремљени захваљујући добром и широком броју сарадника и њиховим квалитетним књижевним прилозима „Багдала“ је брзо стекла читаоце. Данас „Багдала“ има преко 1200 само сталних претплатника.

Упоредо „Багдала“ је почела и издавачку делатност, у којој је поезија заузела прво место. По томе „Багдала“ је сигурно јединствена мала издавачка кућа која успешно објављује страну и савремену југословенску поезију. Ова „Багдалина“ издања веома се добро продају чиме се демантују мишљења великих издавачких кућа у земљи „да поезија не иде, да нема своје читаоце и да се на њој само губи“.

Досад је у „Багдалиној“ малој библиотеци издато преко тридесет књига са укупним тиражом од око 40.000 примерака. Објављено је 26 књига поезије, а само четири књиге прозе — есеја.

Поред домаћих савремених песника „Багдала“ је прва у земљи објавила Сен Џон Перса (две поеме), Бретона (манифест надреализма) Елијара, Аполинера, Превера.

Обележавајући трогодишњу делатност „Багдала“ је ових дана отворила први сајам књига у Крушевцу, који ће од ове године постати традиционалан. Сајам је пре неколико дана најавила необична поворка: крушевачким улицама ученици су пронели књиге омиљених писаца и тако допринели популарисању сајма.

М.М.

РАДИО-ТЕЛЕВИЗИЈА

„ИНТЕРЕСАНТАН СЛУЧАЈ“

Приповетку Карела Чапека „Случај с дететом“ адаптирао је за драмско радио-извођење Жак Конфино и дао јој назив „Интересантан случај“. Редитељски га је поставио Драгољуб Шварц. И после свих тих разних адаптаторско-режијско-глумачких фаза, Чапеков „Случај“ постао је сасвим „непријатан радио-случај“.

Конфинова адаптација веома је слободна. И ток фабуле је мењан, убациване су нове а брисане друге личности, дописиван је дијалог. Настала је смеша Чапековог духа и Конфиновог хумора.

Чапеков „Случај с дететом“ припада збирци која носи назив „Приповетке из другог џепа“, за коју је писац 1929. године награђен. Она сигурно није једна од најуспелијих из збирке. Чапек у њој, на известан начин, карикира људску глупост и ограниченост. Жена изгуби дете, а полицајци га пронађу. И они остају на својим местима. Конфино у адаптацији драматизује ствари, „случај с дететом“ узима за повод да од њега направи „интересантан случај“ пошто ће се полицијски комесар — бавећи се разним бебама док не пронађе изгубљену — на крају разнежити и решити да се ожени својом секретарицом!

Извођење у загребачком радио-студију парало је уши преforсираним гласовним карикирањем. Било је мучно слушати глумце како лају, цвиле, вичу и дижу буку. Код таквих емисија тешко је уздржати се, не окренути дугме на радио-апарату и потражити програм који је угоднији за слушање.

О. Б.

Како сачувати културно богатство Срема

Сремска Митровица, 28. децембра

Народни одбор Сремскомитровачког среза и комуне настоје да се прикупи, обради и сачува документација о богатој културној прошлости Срема. Развио се Музеј Срема, Галерија слика и Архив Срема у Сремској Митровици и галерија „Сава Шумановић“ у Шиду. Сада се прикупљају средства за изградњу музеја „Срем у народној револуцији“ у Сремској Митровици. На истраживања и конзерваторске радове Сирмијума и за изградњу споменика у Сурдуку и Војки утрошено је ове године 32 и по милиона динара. Рестауриране су и фреске манастира Хопово, код Ирига итд.

На подручју Срема постоји 90 споменика културе који су стављени под заштиту државе. Међу значајне историјске споменике спадају манастири Хопово, Крушедол, Раваница, Гргетег, ископине Сирмијума и други. Зато се очување оваког великог броја историјских споменика и поставља као врло озбиљан проблем. Ових дана о томе је расправљао и пленум Среског комитета Савеза комуниста. Споменици културе и друге историјске знаменитости у Срему — како се истиче — нису само споменици културе овог подручја, него представљају, по свом значају, објекте опште националне културе.

Многи споменици у Срему недовољно су обезбеђени или су изложени пропадању. Многе цркве у Срему у току рата су оштећене. Орфелинов иконостас однет је и сада се налази у Новом Саду. Иконостас манастира Гргетег од Уроша Предића изложен је пропадању. Седамнаест слика Уроша Предића, које представљају ремек-дело нашег сликарства, стоје закључане у овом манастиру. Таквих примера има у Срему много.

Међутим, на подручју среза досад није постојала установа која би се бринула о споменицима културе. Зато је Савет за просвету Народног одбора Сремскомитровачког среза предложио да оснује Срески завод за заштиту споменика културе. Ова установа свакако би нашла начина да очува од даљег пропадања богатство историјских споменика и других знаменитости на подручју Срема.

КРОЗ БЕОГРАДСКЕ ГАЛЕРИЈЕ

Скулптуре и цртежи Душана Џамоње

Један од најпознатијих наших вајара, Душан Џамоња изложио је своје најновије скулптуре и цртеже, рађене у току 1960. и 1961. године. Џамоња је заузео посебно место међу нашим вајарима по своме уметничком ставу и стилу. То је била једна оригинална концепција скулптуре, рађене помоћу клинова. У прво време он је настојао да изгради овај свој израз, и његова пажња је била усредсређена на формулисање и ослобођење те оригиналности. Уз то је ишла и жеља да се искористи и други материјал, осим метала и дрвета, на пример стакло, који је томе стварању давао и мало хетероген карактер. Али Џамоњина скулптура добила је увелико признања на Бијеналу 1960.

Овог пута Џамоња налази извесно јединство стила. Засићен материјалом као новином и његовим везивањем за други материјал, он сада остварује један хомоген израз који делује сажетије и изразитије као целина. Пре свега, он је одувек био заинтересован за извесну архитектонику у скулптури. Та чежња за стабилним и масивним облицима, који делују својом правилношћу као нешто одређено и дефинитивно, чини главну естетску привлачност досадашње Џамоњине фазе. Лопатасти облици појединих скулптура веома срећно се повезују са правоуглим у складне и ефектне целине. Њихова примена можда ће доћи до израза у неком новом облику, можда у архитектури и урбанизму, где ће они постати не само естетички него и функционални резултат.

Џамоњини цртежи представљају посебну компоненту његовог стварања. У већини њих види се једно снажно осећање за контрасте елемената које Џамоњу приказује као изразитог ликовног ствараоца, чији је императив ликовно обележје ма у ком виду и стилу његове скулптуре биле замишљене. Контрасти тамног и светлог, контрасти облика, судари и драматика, чине главну драж ових цртежа, по којима он задржава свој ранији цртачки ниво.

Углавном, Џамоња је раније више био везан за оригинални карактер тражења. Сада, када је та оригиналност најзад савладана и формулисана, она је уступила место скулпторској проблематици у најужем смислу те речи. (Модерна галерија).

Скромни резултати Богдана Јовановића

Богдан Јовановић је започео своју уметничку каријеру у Дому Армије, а сада се већ изградио у сликара одређеног става. Тај став је скоро реалистички, нарочито када је у питању мртва природа. Њега интересује карактер ствари. Можда су његови резултати засад скромни, али они показују његову несумњиву вољу да у оквиру фигуративног изрази свој сликарски израз. Међутим, има извесног несклада између једне концепције, која се све више испољује, и Јовановићевих реалистичких склоности. То је елиминисање позадине тако да предмети — реалистички схваћени — остају на белој основи ван простора, ван света, што делује усиљено и нескладно.

Најбољи резултат Јовановић је показао у слици Кровови која сведочи не само о његовим лепим колористичким могућностима, него и о способности веома рафиноване анализе облика. (Галерија УЛУС-а).

Бујан колористички темперамент

Првослав Арсић, један од младих сликара, изложио је десетак слика чији је стил апстрактан. То је веома бујан колористички темперамент који местимице има срећних складова, спонтаности у фактури, али мање организације, мање оне композиционе структуре која тек једну инспирацију преводи у ликовни план. Арсићу остаје да у томе правцу оплемени своје интересовање, да им да један одређенији карактер и израз. (Графички колектив).

П. В.

НАГРАДЕ ОБЛАСНЕ КУЛТУРНО-ПРОСВЕТНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ У ПРИШТИНИ

Приштина, 28. децембра

На завршетку једне од ретко плодних година културно-уметничке и просветне активности у Косовско-Метохијској Области, председништво Обласног већа Културно-просветне заједнице донело је данас одлуку да се награде истакнути колективи и појединци за ванредно залагање и примеран рад на овом пољу

Walt Disney ЧУДА ПРИРОДЕ

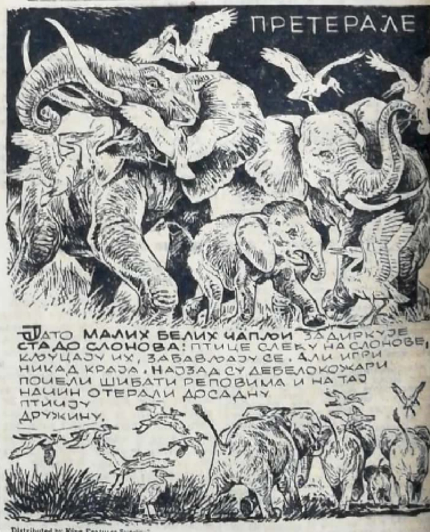

ЈАТО МАЛИХ БЕЛИХ ЧАПЉИ ЗАДИРКУЈЕ СТАДО СЛОНОВА! ПТИЦЕ СЛЕЋУ НА СЛОНОВЕ, КЉУЦАЈУ ИХ, ЗАБАВЉАЈУ СЕ. АЛИ ИГРИ НИКАД КРАЈА. НАЈЗАД СУ ДЕБЕЛОКОЖАРИ ПОЧЕЛИ ШИБАТИ РЕПОВИМА И НА ТАЈ НАЧИН ОТЕРАЛИ ДОСАДНУ ПТИЧЈУ ДРУЖИНУ.

Distributed by King Features Syndicate